

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Ingvar Olofsson
010-2245676

BESLUT
2019-02-28

Diarienummer
511-38823-2016
Dossienummer
1439-2203

Sida
1(10)

Beslut om bildande av naturreservatet Stora Höghult i Färgelanda och Uddevalla kommuner

Innehåll

Beslut om bildande m.m.

Syftet med naturreservatet

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beslut om föreskrifter

Ärendets handläggning

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Upplysningar

Ersättningstalan

Kungörelse

Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselplan med bilagor

Bilaga 4. Sakägarförteckning

Bilaga 5. Sändlista

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Stora Höghult
NVR ID:	2046148
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Färgelanda och Uddevalla
Ungefärlig mittpunkt:	N 6482794, E 325258 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	Cirka 9 km NNO om Uddevalla
Fastigheter:	Stora Höghult 1:7, Stora Höghult 1:9 och Lane-Ryrs Fagerhult 1:148
Areal (ha):	43,6 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	21 a. Dalslands kuperade skogslandskap

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Stora Höghult.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett sammanhängande naturskogsartat skogsområde med äldre spontansådda barrskogar och lövinslag, sumpskogar och våtmarker,
- skydda strukturer och miljöer som är av stor betydelse för skogsekosystemets funktion,
- säkerställa och på sikt öka tillgången till döda träd och död ved,
- bevara livsmiljöer för skyddsvärda lavar, mossor, svampar och insekter,
- bevara miljöer som är viktiga för fågelfaunan, exempelvis arter som spillkråka, tretåig hackspett, gröngöling, mindre hackspett och tofsmes, och
- bevara ett opåverkat område av betydelse för landskapsbilden och för allmänhetens möjlighet att få uppleva biologiskt rika skogsmiljöer.

Syftet ska uppnås genom att:

- skogen lämnas i huvudsak till fri utveckling,
- avverkningar, gallringar, granplantering och annat produktionsinriktat skogsbruk förbjuds, och
- exploatering av området genom bebyggelse, vägdragning m m förbjuds.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området hyser höga biologiska bevarandevärden främst på grund av att skogen är orörd, spontansådd och har stort inslag av äldre träd och mycket död ved. Opåverkade gammelskogar är sällsynta i dagens moderna skogslandskap. De tjänar som refugier för arter som är starkt tillbakaträngda i den mer intensivt brukade skogsmarken. En avverkning av det aktuella området skulle allvarligt skada naturvärdena och innebära ett hot mot arter knutna till gammelskogen. Stora delar av området består av skogliga värdekärnor.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

- A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)*

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning,
5. borra, spränga, gräva, schakta eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt,
6. dika, dikesrensa, dämma eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden,
7. avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. ta bort, flytta eller upparbeta dött träd, buskar eller vindfälle, och
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. framföra motordrivna fordon. Förbudet gäller inte samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgräddare, fyrhjuling eller motsvarande.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.

- B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)*

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs/anläggs och att följande åtgärder vidtas.

1. Naturreservatet märks ut i terrängen.
2. Parkeringsplats anläggs samt informationstavlor sätts upp.
3. Vid behov utföra mindre punktvisa insatser för att skapa solbelysta tallågor på hållmarksområden för att gynna hotade värmekrävande insektsarter.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

- C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken)*

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Sätta upp skylt, tavla, affisch, eller göra inskrift.
2. Skada levande träd och buskar, samt skada eller ta bort döda träd.

Ärendets handläggning

Frågan om områdesskydd initierades år 2016 genom att ägarna till fastigheten Stora Höghult 1:9 anmälde del av fastigheten för reservatsbildning inom ramen för projektet Nya Komet. Därefter kontaktade Länsstyrelsen även ägarna till fastigheterna Stora Höghult 1:7, Lane-Ryrs Fagerhult 1:148, Stora Höghult 1:17 och Stora Höghult 1:44 med förfrågan om det fanns ett eventuellt intresse för ett långsiktigt naturskydd för delar av dessa fastigheter. Överenskommelse om intrångsersättning har tecknats med berörda fastighetsägare inom naturreservatet. Fastighetsägarna till Stora Höghult 1:17 och 1:44 har meddelat att man inte är intresserade av att naturreservat inrättas på delar av respektive fastighet.

Edgar Lindberg och Urban Johansson (ägare till fastigheten Stora Höghult 1:9), Gunvor Bernhardsson (ägare till fastigheten Stora Höghult 1:7) och Uddevalla kommun (ägare till fastigheten Lane-Ryrs Fagerhult 1:148) har som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget har remitterats till Färgelanda och Uddevalla kommuner, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska Undersökning och Försvaret.

LRF Västra Götaland, Mellersta Götalands jordägarförening, Naturskyddsföreningen, Friluftsrämjandet, Dalslands Miljö- och Energiförbund och ägare till berörda grannfastigheter har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Enligt Skogsstyrelsen bedöms naturreservatet inte strida mot berörd del av biotop-skyddsområdet, dnr SK 471-2000 (439/00). Området kommer därmed att omfattas av föreskrifter för båda skyddsformerna. Skogsstyrelsen förordar att hela biotop-skyddsområdet med viss omgivande mark, nyckelbiotopen N 5079-1997, bäckmiljö med äldre granskog, hade ingått i reservatsbildningen. Detta för att inkludera ett långsiktigt skydd för hela nyckelbiotopen N 5079-1997.

Eftersom berörda fastighetsägare till Stora Höghult 1:17 och Stora Höghult 1:44 har meddelat att man inte är intresserade av att naturreservat inrättas på delar av sin respektive fastighet, har Länsstyrelsen inte för avsikt att inkludera övriga delar av biotopskyddsområdet och övrig mark som utgör en utpekad nyckelbiotop.

Försvarmakten och Fortifikationsverket har inget att erinra avseende bildandet av naturreservatet, men informerar om att närområdet periodvis är strakt bullerutsatt genom aktiviteter på Sågebackens skjutfält. Försvarmakten förordar att det på informationsskyltarna, som enligt förslaget ska sättas upp i anslutning till naturreservatet, framgår att naturreservatets sydvästra delar angränsar till ett aktivt skjutfält. Enligt Försvaret och Fortifikationsverket måste det också framgå av informationen att det är förbjudet enligt skyddslagen och förenat med livsfara att beträda skjutfältet när det är avlyst. Länsstyrelsen kommer att informera om ovanstående på informationstavla i anslutning till parkeringsplats.

Dalslands Miljö- och Energinämnd ser positivt på att naturreservat bildas och att bildandet överensstämmer med Färgelanda kommuns översiktsplan och naturvårdsprogram. Miljö- och Energinämnden har också lämnat synpunkter rörande skötselinriktningen.

Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg ser positivt på att det avsätts skyddade områden med höga värden och att det är glädjande att markägare själva tar initiativ till sådant skydd. Föreningen lyfter även behovet av att det skapas en grön infrastruktur i landskapet.

Johan Olsson, ägare till fastigheten Stora Höghult 1:44, framför att Länsstyrelsen kommer att bli ansvarig gällande insektsskador och tillhörande förebyggande åtgärder. Vidare anser Johan Olsson att Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen ska tillse att behovet av skogsväg för fastigheten Stora Höghult 1:44 löses och att en skogsväg på annans mark (Stora Höghult 1:9) tas med beslutet om naturreservat.

Genom beslutet om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla, i hela naturreservatet, då skogsbruk förbjuds enligt A Föreskrifterna, (se 4 § Skogsvårdslagen (SFS 1979:429). Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektsvärning i skog.

Länsstyrelsen har ingen möjlighet att i beslutet om bildande av naturreservat ange en lämplig skogsväg på annans mark utan att det finns ett gällande servitut eller tillåtelse från berörda fastighetsägare. Vid tidpunkten för detta beslut har inget servitut eller tillåtelse redovisats till Länsstyrelsen. Prövning av en framtida skogsväg kan ske genom ansökan om dispens inlämnas till Skogsstyrelsen (gäller del av biotopskyddsområdet som inte ligger i naturreservatet), alternativt till Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen (gäller naturreservatet och även berörd del av biotopskyddsområdet som ligger inom naturreservatet).

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Inom naturreservatet finns ett flertal olika naturmiljöer. På höjdområdena dominerar tall medan gran framför allt förekommer i lägre partier med tjockare jordtäckning. Lövträd såsom asp, björk, klibbal, rönn, hassel och ek förekommer i mindre omfattning. Skogen är flerskiktad och inslaget av äldre och senvuxna träd är stort. Död ved i form av torrakor och lågor finns i stor omfattning. Två mindre vattendrag korsar naturreservatet i nord-sydlig riktning. Delar av marken är kalkpåverkad. I naturreservatet ingår även mindre områden med våtmarker och sumpskog.

Skogen i naturreservatet är en typisk naturskog som aldrig har kalavverkats och har heller inga eller åtminstone väldigt få synliga spår av avverkningar i form av stubbar. Beståndet är olikåldrigt och sannolikt spontansått. Huvuddelen av de ursprungliga tall- och granbestånden är mellan 100 år – 200 år och bestånden kan i de flesta fall klassas som "gammelskog".

I området förekommer flera rödlistade arter och signalarter som är knutna till opåverkade skogsmiljöer, kontinuerligt fuktiga miljöer och kalkpåverkade miljöer. En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

Naturreservatet Stora Höghult har en mängd skogsbiologiskt viktiga strukturer så som äldre träd och död ved som är ovanliga i dagens, av skogsbruk präglade landskap. Sedan lång tid tillbaka har ytterst få skogsbruksåtgärder vidtagits. Frånvaron

av skogsbruk är en förutsättning som har möjliggjort nybildning av dessa viktiga strukturer. Detta har resulterat i en mosaikartad skog där stora delar utgör så kallade värdekärnor och andra delar som är på väg att bli värdekärnor. Dessa värden är av grundläggande vikt för att bevara livsformer som är knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik.

Rödlistade arter, signalarter (lavar, mossor, svampar, kärlväxter), insekter och fåglar som är knutna till gamla träd och död ved skulle försvinna om skogsbruk eller annan exploatering tillåts. För att skydda områdets värden behövs ett förbud mot skogsbruksåtgärder. Naturreservatets föreskrifter är utformade så att syftet med reservatet ska uppnås. Skogsbruksåtgärder påverkar den naturliga processen och successionen, således bör området lämnas åt fri utveckling med naturliga processer. Genom naturreservatsbildning undanröjs dessa hot och förutsättningarna för bevarande av naturskogsmiljön, med dess strukturer och därtill hörande arter, förbättras.

Urvalet av reservatsförslaget har gjorts i enlighet med de nationella och regionala strategierna för formellt skydd av skog (från 2018 respektive 2006). Avgörande urvalskriterium har varit områdets bitvis höga värden på beståndsnivå. Skyddet av Stora Höghult bidrar också till det ekologiskt funktionella nätverk av områden i landskapet som förvaltas för att bevara biologisk mångfald. Utifrån perspektivet grön infrastruktur bidrar skyddet av Stora Höghult till möjligheten för arter att sprida och förflytta sig i landskapet.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Stora delar av naturreservatet omfattas av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (Trone mosse, Klockaremossekomplexet, m fl).

Enligt Färgelanda kommuns översiktsplan (ÖP 14), antagen av kommunfullmäktige 2014-09-03, anges inga regler eller rekommendationer för framtida användning av mark och vatten i området där naturreservatet är beläget. När det gäller rekommendationer för områden som omfattas av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, anges att områdenas kärnvärden inte får påverkas negativt.

I Färgelanda kommuns naturvårdsprogram, antagen av kommunfullmäktige 2014-05-14, redovisas fyra naturvårdsmål i den tillhörande Åtgärdsplanen. I ett av målen anges att värdefulla naturområden värnas.

I Uddevalla kommuns gällande översiktsplan 2010, antagen av kommunfullmäktige 2010-09-08, anges att inga åtgärder bör vidtas som kan skada riksintresset för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. I övrigt anges inga rekommendationer för området i anslutning till naturreservatet.

Sydväst om naturreservatet finns ett aktivt skjut- och övningsfält (objekt ID TM0053), Sågebackens skjutfält och Säterbo övningsfält, som också utgör riksintresse/område av betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Naturreservatet ligger inom dess influensområdet för buller eller annan risk (objekt ID TM39). Inom skjut- och övningsfältet ligger även Klockaremossen som är ett Natura 2000-område (SE0520154).

I området finns en ravinskog på 2,2 ha avsatt som biotopskyddsområde (Skogsstyrelsens beslut 2000-12-07, dnr 439/00 4.40). 0,5 ha av biotopskyddsområdet belägen på fastigheten Stora Höghult 1:9 ingår i reservatsbildningen. Bestämmelserna för biotopskyddet bedöms inte strida mot reservatsföreskrifterna. I naturreservatet finns även fyra utpekade nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoperna omfattar två barnnaturskogar, varav en är på 7,9 ha (objekt N 741-2015) och en har en areal på 1,8 ha (objekt N 341-2016). Därutöver finns en barrskog på 1,1 ha (objekt N 742-2015) och del av en källpåverkad mark på ca 0,3 ha (objekt N 5079-1997). Dessutom finns fyra naturvärdesobjekt utpekade av Skogsstyrelsen i naturreservatet. Dessa objekt är två barrskogar, varav en är på 3,0 ha (objekt N 344-2016), och en är på 1,8 ha (objekt N 744-2015). De andra två är en bäckdal och bergbrant på 1,1 ha (objekt N 348-2016) och del av en barnnaturskog på ca 3,6 ha (objekt 343-2016).

Delar av två större våtmarksområden som ingår in Länsstyrelsens våtmarksinventering ligger i naturreservatet. Dessa är objekt 08B7F05 (klass 1), respektive objekt 08B7F09 (klass 2).

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet

med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Genom beslutet om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla, i hela naturreservatet, då skogsbruk förbjuds enligt A Föreskrifterna, (se 4 § Skogsvårdslagen (SFS 1979:429).

Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning i skog.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, t.ex. följande:

- Fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Lagen om skydd mot olyckor, t.ex. generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser, se bilaga 1. Även efter justeringar av sådana fastighetsgränser i kartan, t.ex. efter fastighetsbestämning eller inmätning av gräns, ska reservatsgränsen anses följa fastighetsgräns i berörd del.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkoststiftelsen.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Bohusläningen, Dalsläningen och Uddevalla-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Ingvar Olofsson har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Ingvar Olofsson

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

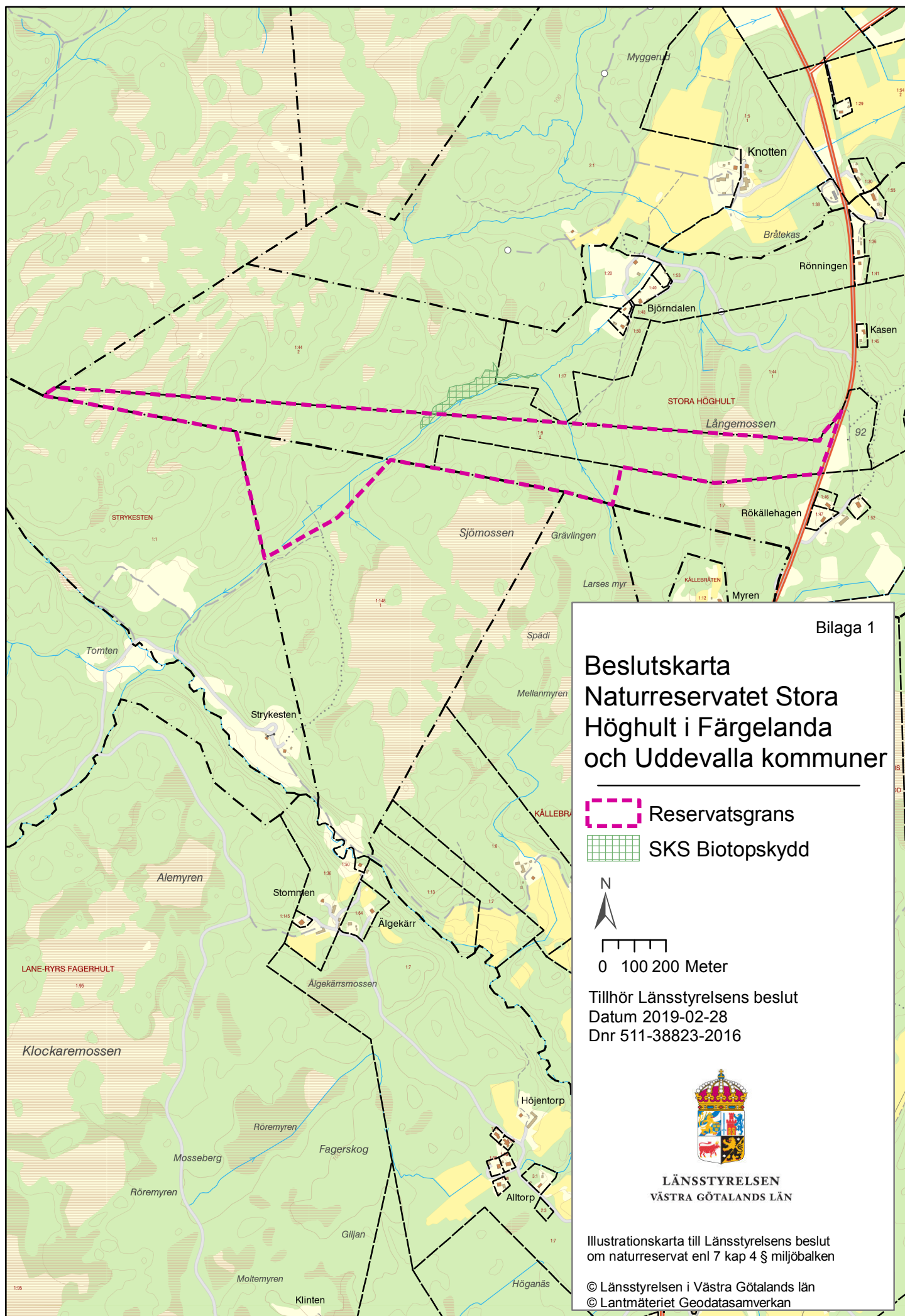
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga 1

Beslutskarta Naturreservatet Stora Höghult i Färgelanda och Uddevalla kommuner

- Reservatsgrans
- SKS Biotopskydd

0 100 200 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
Datum 2019-02-28
Dnr 511-38823-2016

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till Länsstyrelsens beslut
om naturreservat enl 7 kap 4 § miljöbalken

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

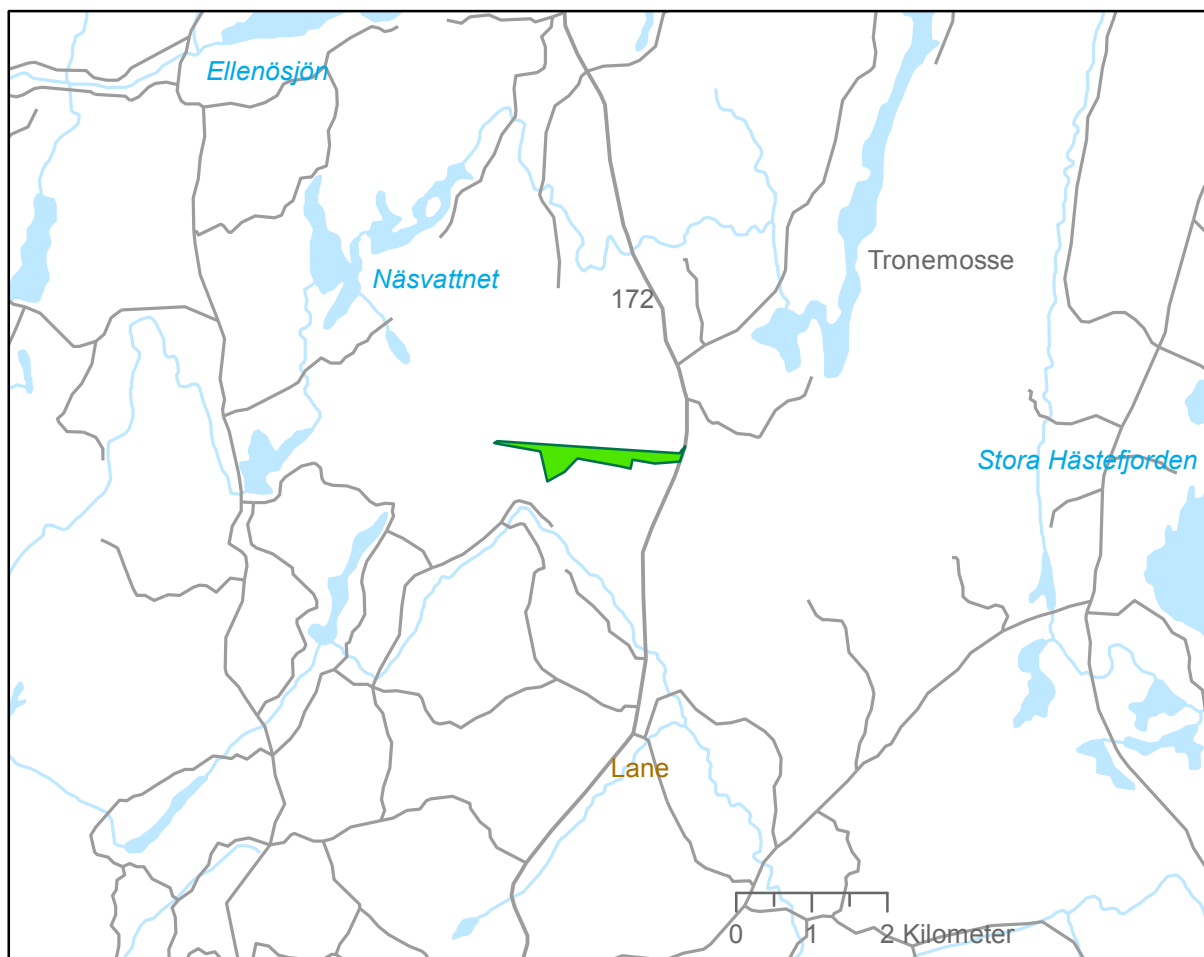
Bilaga 2

Dnr 511-38823-2016

Beslut 2019-02-28

ÖVERSIKT SKARTA

Naturreservatet Stora Höghult Färgelanda och Uddevalla kommuner

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

2019-02-28

Diarienummer
511-38823-2016

Sida
1(14)

Skötselplan för naturreservatet Stora Höghult i Färge- landa och Uddevalla kommuner

Foto: Länsstyrelsen, maj 2018.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
1. Sammanfattning	4
1.1 Syfte.....	4
1.2 Fakta om området och dess skötsel	4
2. Beskrivning av området	4
2.1 Uppgifter om naturreservatet	4
2.2 Allmän beskrivning av området	5
2.3 Andra bevarandevärden	8
2.4 Övrig bebyggelse och anläggningar.....	8
3. Skötsel och bevarandemål.....	9
3.1 Indelning av skötselområden.....	9
3.4 Konsekvenser av klimatförändringar	10
4. Friluftsliv.....	10
5. Gränsmarkering.....	10
6. Uppföljning	10
6.1 Dokumentation av skötselåtgärder	10
6.2 Bevarandemål och gynnsamt tillstånd	11
6.3 Revidering av skötselplanen	11
7. Planerad förvaltning	11
8. Referenser	11

BILAGOR

- 3.1 Karta - Skötselplanekarta
- 3.2 Tabell 1 - Arter
- 3.3 Tabell 2 - Naturtyper

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter.

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Sammanfattning

1.1 Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett sammanhängande naturskogsartat skogsområde med äldre spontansådda barrskogar och lövinslag, sumpskogar och våtmarker
- skydda strukturer och miljöer som är av stor betydelse för skogsekosystemets funktion
- säkerställa och på sikt öka tillgången till döda träd och död ved
- bevara livsmiljöer för skyddsvärda lavar, mossor, svampar och insekter
- bevara miljöer som är viktiga för fågelfaunan, exempelvis arter som spillkråka, tretåig hackspett, gröngöling, mindre hackspett och tofsmes
- bevara ett opåverkat område av betydelse för landskapsbilden och för allmänhetens möjlighet att få uppleva biologiskt rika skogsmiljöer.

Syftet ska uppnås genom att:

- skogen lämnas i huvudsak till fri utveckling
- avverkningar, gallringar, granplantering och annat produktionsinriktat skogsbruk förbjuds
- exploatering av området genom bebyggelse, vägdragning m förbjuds.

1.2 Fakta om området och dess skötsel

Reservatsområdet utgörs av delar av fastigheterna Stora Höghult 1:7, Stora Höghult 1:9 och Lane-Ryrs Fagerhult 1:148. Skötseln utgår från att i huvudsak låta skogen utvecklas fritt. Detta resulterar i naturligt bildande av död ved och solbelysta luckor i skogen. Naturvårdande skötselinsatser i mindre omfattning ska dock kunna utföras för att gynna hotade arter. En informationstavla sätts upp i anslutning till en besöksparkering.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Stora Höghult
NVR ID:	2046148
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Färgelanda och Uddevalla
Ungefärlig mittpunkt:	N 6482794, E 325258 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	Cirka 9 km NNO om Uddevalla
Fastigheter:	Stora Höghult 1:7, Stora Höghult 1:9 och Lane-Ryrs Fagerhult 1:148
Areal (ha):	43,6 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	21 a. Dalslands kuperade skogslandskap

2.2 Allmän beskrivning av området

Topografi och läge

De högst belägna delarna ligger i västra delen av reservatet. Terrängen är kuperad och genomkorsas av flera mindre dalgångar i nord-sydlig riktning. Området ligger mellan 90 och 140 meter över havet och är därmed beläget under högsta kustlinjen.

Geologi och hydrologi

Berggrunden i reservatet består av granitoid som är en ca 1,5 – 1.6 miljarder år gammal sur intrusivbergart. I höjdlägena finns öppna hållmarker med inget eller delvis tunt jordtäckte. Tjockare jordtäckten finns främst i två mindre dalgångar, där även två mindre vattendrag förekommer. Torvinslag finns i anslutning till våtmarker och sumpskog.

Årsmedelnederbörden ligger på ca 900 mm/år. Avrinningen från naturreservatet sker till sjön Långhalmen som i sin tur avrinner vidare mot Dalbergsån som mynnar i Vänern.

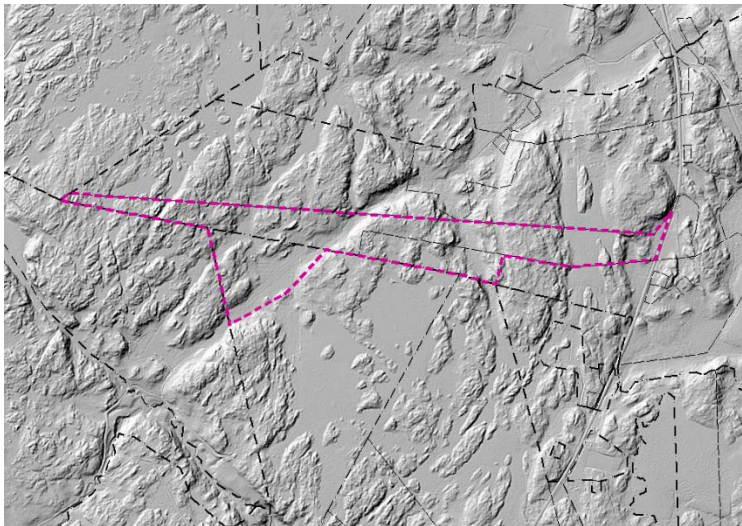

Fig. 1. Terrängförhållandena vid Stora Höghult (höjdsuggning, från Nationell höjdmödel, LM).

Historisk markanvändning

Enligt häradsekonomiska kartan var reservatet utmarker under slutet av 1800-talet. På utmarken gick djuren och betade och där hämtade man även sitt timmer och sin ved. Utmarken bestod därför av gles och betespräglad skogsmark.

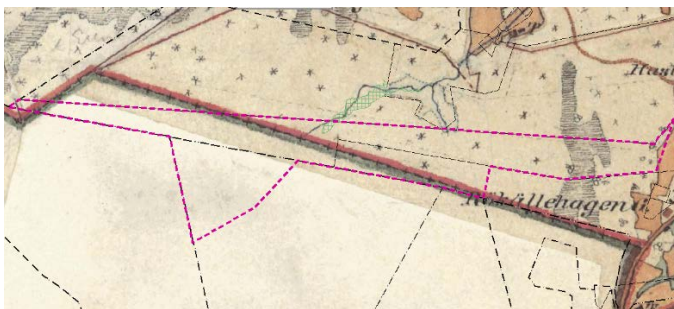

Fig. 2. Den historiska kartan från slutet av 1800-talet visar att området då till stor del var bevuxet med en gles barrskog. Kartan visar den del av naturreservatet som är belägen i Dalsland.

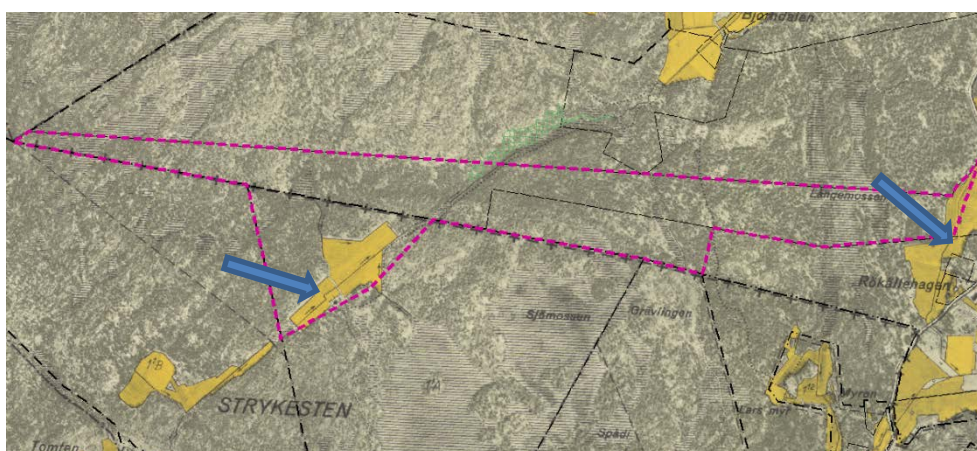
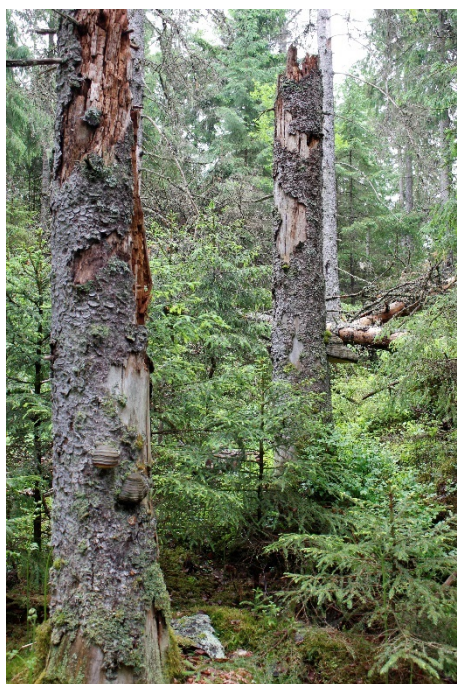

Fig. 3. Utdrag ur ekonomisk karta från 1930-1940. Inom området som nu ingår i naturreservatet fanns då mindre arealer med åkermark på fastigheten Lane-Ryrs Fagerhult 1:148 och längst österut på fastigheten Stora Höghult 1:9, norr om Rökällshagen. Dessa åkermarker har där efter växt igen och till viss del även planterats med gran (se blåa pilar).

Naturbeskrivning

I naturreservatet förekommer flera olika naturtyper såsom barrblandskog, tallskog, lövblandad barrskog, granskog, våtmark, barrsumpskog, lövsumpskog, trivial-lövskog med ädellövinslag, triviallövskog och mindre vattendrag. Ett mindre hygge finns i östra delen. På höjdområdenas hållmarker dominerar tallskog medan barrblandskog och granskog främst påträffas i lägre partier. Skogen är flerskiktad och inslaget av äldre och senvuxna träd är stort. Död ved i form av torrakor och lågor finns i stor omfattning. Två mindre vattendrag korsar naturreservatet i nord-sydlig riktning. Delar av marken i de lägre partierna är något kalkpåverkad, vilket också bekräftas genom att vissa av de påträffade arterna är kalkgynnande eller kalkkrävande. Exempel på sådana arter i området är kalkkammossa, skirmossa, tätört och bäckbrässa. Flera av de förekommande mossarterna i området kräver också en kontinuerlig skuggig och fuktig miljö. Naturreservatet bedöms ha stor betydelse för hackspettar vilket redan har bekräftats genom att fem olika arter har noterats i området.

Naturreseptet Stora Höghult har en mängd skogsbiologiskt viktiga strukturer så som äldre träd och död ved som är ovanliga i dagens, av skogsbruk präglade landskap. Sedan lång tid tillbaka har ytterst få skogsbruksåtgärder vidtagits. Frånvaron av skogsbruk är en förutsättning som har möjliggjort nybildning av dessa viktiga strukturer. Detta har resulterat i en mosaikartad skog med mycket stor förekomst av så kallade värdekärnor och andra delar som är på väg att bli värdekärnor. Dessa värden är av grundläggande vikt för att bevara livsformer som är knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik.

I naturreseptet finns det gott om döende och döda träd som bland annat gynnar hackspettar. Foto: Länsstyrelsen, maj 2018.

Bäckbräsa (*Cardamine amara*). Foto: Länsstyrelsen, maj 2018.

2.3 Andra bevarandevärden

Kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns inga kända fornlämningar inom naturreservatet.

Friluftslivsvärden

Områdets orördhet medverkar till att upplevelsevärdet är stort för det rörliga friluftslivet.

2.4 Övrig bebyggelse och anläggningar

Inom naturreservatet finns ingen bebyggelse eller andra anläggningar.

DEL B – SKÖTSEL AV STORA HÖGHULT

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår normalt från skötselbehovet. Naturreservatet är indelat i ett skötselområde.

Skötselområdet är:

1. Barrblandskog, tallskog, lövblandad barrskog, granskog, våtmark, barrsumpskog, lövsumpskog, triviallövskog med ädellövinslag, triviallövskog och två mindre vattendrag. I huvudsak fri utveckling.

Förekommande naturtyper i området och vad indelningen grundar sig på, redovisas i tabell 2.

3.2 Bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för skötselområdet och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3 Skötselområde med mål och åtgärder

Skötselområde 1. Barrblandskog, tallskog, lövblandad barrskog, granskog, våtmark, barrsumpskog, lövsumpskog, triviallövskog med ädellövinslag, triviallövskog och två mindre vattendrag.

Skötselområde	Areal (ha)
1	43,6
Summa	43,6

Beskrivning

Skötselområdet avser hela naturreservatet och utgörs av barrblandskog, tallskog, lövblandad barrskog, granskog, våtmark, barrsumpskog, lövsumpskog, triviallövskog med ädellövinslag, triviallövskog och två mindre vattendrag. I området finns många äldre träd och mycket död ved.

Bevarandemål

Det övergripande målet är att låta skogsmarken i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Detta resulterar i strukturer, såsom gamla, grova träd och stående samt liggande träd, vilka är kännetecknande för ett naturligt fungerande och av människan i låg grad påverkat skogsekosystem. Arealen opåverkad barrnaturskog och tillgången till död ved ökar därmed. Naturvårdande skötselinsatser i mindre omfattning ska dock kunna utföras för att gynna hotade arter.

Skötselåtgärder

Vid behov utföra mindre punktvisa insatser för att skapa solbelysta tallågor på hållmarksområden för att gynna hotade värmekrävande insektsarter. Enstaka träd kan behöva fällas för att skapa tallågor och enstaka närliggande skuggande träd kan

också behövas tas ned. Nedfällda träd ska kvarligga i naturreservatet och fungera som död ved.

I övrigt inga åtgärder förutom uppföljning av reservatets syfte, bevarandemål samt gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter enligt Naturvårdsverkets riktlinjer, 2010 (se även kap. 6.2).

3.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Vid tillfällen med extremväder, såsom mycket hög nederbörd eller långvarig torka med höga temperaturer, kan livsförutsättningarna drastiskt förändras för vissa arter i naturreservatet. Skirmossa (*Hookeria lucens*) är ett exempel på en sådan art som då kan drabbas hårt, dels genom att mycket höga flöden i värsta fall kan slita bort växtdelar genom erosion, och dels genom att långvarig torka med höga temperaturer kan orsaka en lägre luftfuktighet. Småskalig markstörning kan även gynna arten om jordblottor skapas i strandkanten. Mindre delar av en individ eller sporspridning kan lättare etableras på jordblottor.

4. Friluftsliv

Karta med informationstavla och parkeringsplats finns i bilaga 3.1.

Bevarandemål

Att låta området vara tillgängligt för allmänheten och att besökare ska få relevant information om området. En parkering för 1-2 bilar ska anläggas. Aktuell information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida och två underhållna informationstavlor ska finnas i naturreservatet och vid parkeringsplatsen.

Engångsåtgärder

En informationstavla ska sättas upp på den plats som är markerad på karta i bilaga 3.1. Tavlan ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar "Att skylta skyddad natur". Den ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.

Underhållsåtgärder

Informationstavlan och parkeringsplatsen ska tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar "Att skylta skyddad natur".

6. Uppföljning

6.1 Dokumentation av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad

- tidpunkt
- utförare

6.2 Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målindikatorer att anges. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Planerad förvaltning

Naturreseptatet förvaltas av Västkoststiftelsen. Förvaltningen av naturreseptatet bekostas av staten.

Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	2019	1
Informationstavla	2019	1
Parkeringsplats för 1-2 bilar	2019	1
Punktinsatser för hotade arter	Vid behov	3
Uppföljning av skötselåtgärd	Vid behov	3

8. Referenser

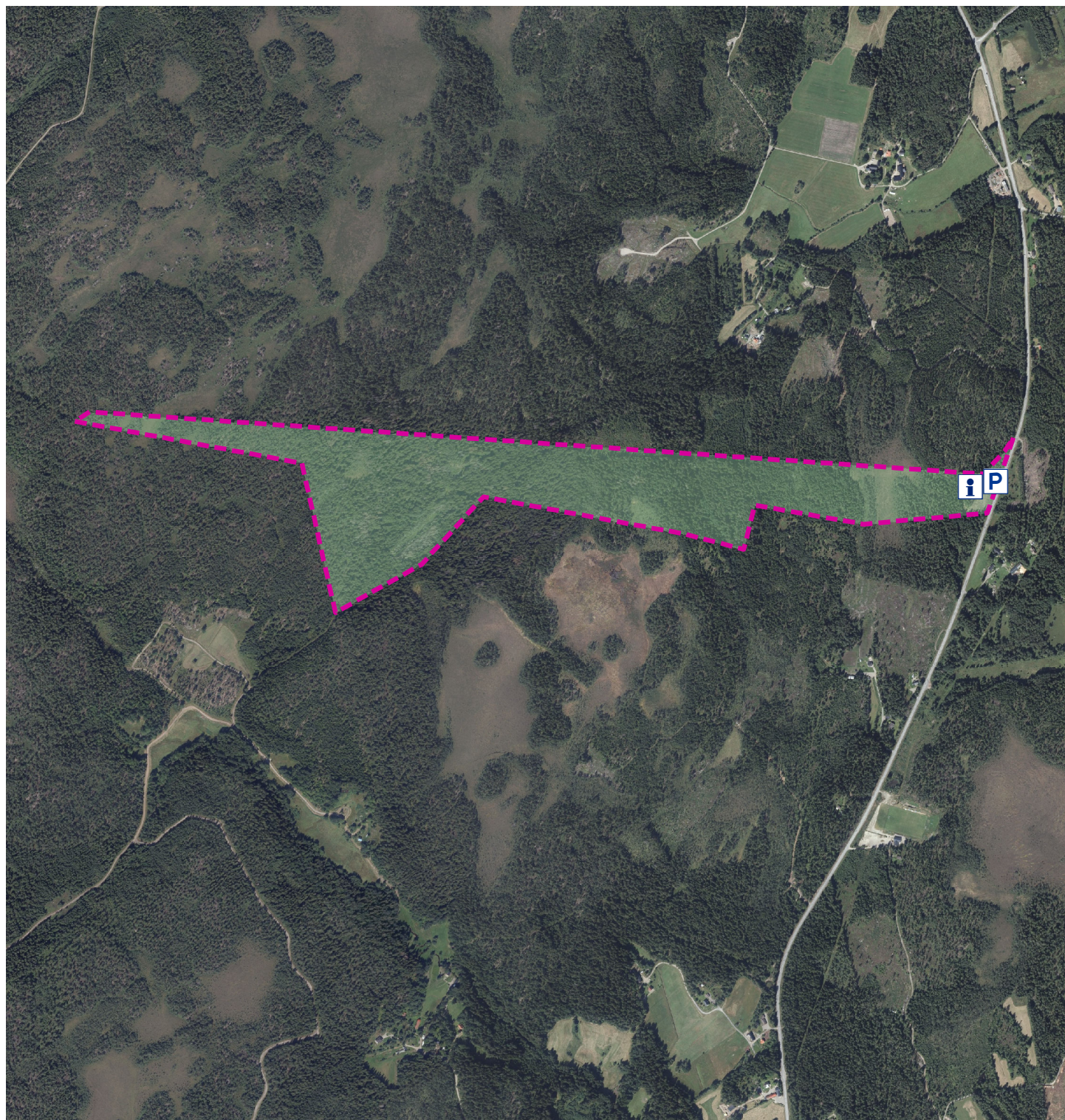
ArtDatabanken, 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreseptat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2010. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Naturvårdsverket, 2010. Åtgärdsprogram för skirmossa 2010–2014. Rapport 6359. Naturvårdsverket, Stockholm.

Bilaga 3.1, Skötselplanekarta Naturreservatet Stora Höghult, Färgelanda och Uddevalla kommuner

Reservatsgrans

Skötselområde 1: I huvudsak fri utveckling

P-plats

Informationsskylt

0 100 200 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Stora Höghult
Tillhör Länsstyrelsens beslut
Datum 2019-02-28
Dnr 511-38823-2016

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bilaga 3.2**Tabell Arter****Tabell 1.**

Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2010)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (ArtDatabanken 2015)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- arter (EU) som är listade i EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1 och art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

Art	Kategori	Fyndplats	Inventering, år	Källa/Uppgiftslämnare
Mossor				
Långfliksmossa	S	Inom reservatet	2015	Skogsstyrelsen
Stor revmossa	S	Inom reservatet	2015	Skogsstyrelsen
Skirmossa	NT/ÅGP*	Inom reservatet	1997	Skogsstyrelsen
Klippfrullania		Inom reservatet	2016	Skogsstyrelsen
Kalkkammosa		Inom reservatet	1997	Skogsstyrelsen
Kranshakmosa		Inom reservatet	1997	Skogsstyrelsen
Västlig hakmosa	S	Inom reservatet	2016	Artportalen
Kransmossa		Inom reservatet	2016	Artportalen
Vågig sidenmossa	S	Inom reservatet	2016	Artportalen
Pigglummersmossa		Inom reservatet	2016	Artportalen
Praktbräkenmossa		Inom reservatet	2016	Artportalen
Hårfliksmossa		Inom reservatet	2016	Artportalen
Lavar				
Glansfläck	S	Inom reservatet	1997	Skogsstyrelsen
Skriftlav	S	Inom reservatet	2016	Skogsstyrelsen
Gammelgranslav	S	Inom reservatet	2016	Artportalen
Västlig njurlav	VU/S	Inom reservatet	2015	Artportalen
Kortskaftad ärgspik	NT/S	Inom reservatet	2016	Artportalen
Kärlväxter				
Skärmstarr	S	Inom reservatet	2015	Skogsstyrelsen
Kärrfibbla	S	Inom reservatet	1997	Skogsstyrelsen
Tätört		Inom reservatet	1997	Skogsstyrelsen
Bäckbräsma	S	Inom reservatet	2018	Länsstyrelsen
Svampar				
Tallticka	NT	Inom reservatet	2015	Skogsstyrelsen
Vintermussling		Inom reservatet	2016	Artportalen
Klibbticka		Inom reservatet	2016	Artportalen
Svavelticka		Inom reservatet	2016	Artportalen
Fåglar				
Tretåig hackspett	NT/EU	Inom reservatet	2015	Skogsstyrelsen
Gröngöling	NT	Inom reservatet	2016	Artportalen
Spillkråka	NT/EU	Inom reservatet	2016	Artportalen
Mindre hackspett	NT	Inom reservatet	2016	Artportalen
Större hackspett		Inom reservatet	2016	Artportalen
Tofsmes		Inom reservatet	2016	Artportalen

Svartmes		Inom reservatet	2016	Artportalen
Trädkrypare		Inom reservatet	2016	Artportalen

* Naturvårdsverkets Åtgärdsprogram för Skirmossa 2010-2014. Åtgärdsprogrammet är avslutat.

Tabell Naturtyper

Tabell 2: Markslag och naturtyper. Målarealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder. Samtliga arealer är hämtade från: Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003).

Markslag och Naturtyp	Areal (ha)
Barrskog:	37,7
Tallskog	7,8
Granskog	4,3
Barrblandskog	17,5
Lövblandad barrskog	8,1
Lövskog:	0,9
Triviallövskog med ädellövinslag	0,5
Triviallövskog	0,4
Sumpskog:	1,0
Barrsumpskog	0,6
Lövsumpskog	0,4
Ungskog inkl. hyggen	1,2
Sumpskogsimpediment	0,1
Övriga skogsimpediment	0,4
Våtmark	2,3

Summa: 43,6 ha varav produktiv skog 40,7 ha.

